Üst Bili?sel Fark?ndal?k Ölçe?i (ÜBFÖ-Ç) B Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Üst Bili?sel Fark?ndal?k Ölçe?i (ÜBFÖ-Ç) B Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32259

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Üst Bili?sel Fark?ndal?k Ölçe?i (ÜBFÖ-Ç) B Formu, ilk olarak yurt d???nda geli?tirilen bir arac?n Türkçe ba?lam?na uyarlanm?? halidir. Bu ölçek, özellikle ilkokul 3. ve 5. s?n?flar aras?ndaki çocuklar?n üst bili?sel fark?ndal?k düzeylerini ve becerilerini de?erlendirmek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçe?in uyarlama ve psikometrik özellikleri, Sema Karakelle ve S. Saraç taraf?ndan 2007 y?l?nda detayl? bir geçerlik ve güvenirlik çal??mas?yla incelenmi?tir. ÜBFÖ-Ç B Formu, tek boyutlu yap?s?yla 18 maddeden olu?makta ve ö?rencilerin kendi ö?renme süreçlerini ne ölçüde izlediklerini, planlad?klar?n? ve de?erlendirdiklerini belirlemeye yard?mc? olmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Üst bili?, Bili?sel fark?ndal?k, Çocuklar, Psikometrik, Ölçek, ?lkokul ö?rencileri, Uyarlama, Metacognition.

Yazarlar

Sema Karakelle, S. Saraç.

Amaç

Üst Bili?sel Fark?ndal?k Ölçe?i (ÜBFÖ-Ç) B Formu'nun temel amac?, 3. ve 5. s?n?f düzeyindeki ilkokul ö?rencilerinin üst bili?sel becerilerini geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçmektir. Bu ölçek, ö?rencilerin ö?renme stratejileri hakk?ndaki bilgilerini ve bu stratejileri uygulama yeteneklerini de?erlendirerek, e?itimcilerin ve ara?t?rmac?lar?n çocuklar?n üst bili? düzeylerini anlamalar?na olanak tan?r.

Ölçe?in geli?tirilmesi, özellikle bu ya? grubu için Türk kültürüne uygun standardize edilmi? bir de?erlendirme arac? eksikli?ini gidermeyi hedeflemi?tir.

Yap?

Ölçek, bireyin kendi bili?sel süreçleri hakk?ndaki bilgisi ve bu süreçleri düzenleme yetene?i olarak tan?mlanan üst bili? (metacognition) yap?s?n? ölçmektedir. ÜBFÖ-Ç B Formu, tek bir boyut alt?nda toplanan maddelerle, çocuklar?n ö?renme görevlerine ili?kin planlama, izleme ve de?erlendirme gibi temel üst bili?sel stratejilerini de?erlendirir.

Yap?sal olarak, ölçek ö?rencilerin ö?renme ortamlar?nda kendilerine ne kadar fark?ndal?kla yakla?t?klar?n? ve bilgiyi i?leme süreçlerini ne kadar etkili yönettiklerini incelemektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??mas?, bu ya? grubundaki üst bili?sel becerileri de?erlendirebilecek ba?ka bir kar??la?t?rma arac? bulunmad??? için alt-üst grup yöntemi kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir. Bu yöntem, ölçek toplam puanlar?n?n a??r? uçlar?nda yer alan gruplar?n anlaml? bir ?ekilde ayr???p ayr??mad???n? incelemeyi içerir.

Analizde, toplam puanlar?n alt ve üst %27'lik diliminde yer alan kat?l?mc?lar?n puanlar? aras?nda t-testi yoluyla fark olup olmad??? incelenmi?tir. Sonuçlar, alt ve üst dilimler aras?nda istatistiksel olarak anlaml? bir fark oldu?unu göstermi?tir (t302 = 38.75, p < .001). Bu bulgu, ölçe?in üst bili?sel fark?ndal?k düzeyi yüksek olan ö?renciler ile dü?ük olan ö?rencileri ay?rt etme gücüne sahip oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Güvenirlik çal??malar? kapsam?nda, ölçe?in iç tutarl?l???n? belirlemek amac?yla Cronbach Alpha katsay?s? hesaplanm??t?r. ?lk test için bu de?er .64 olarak bulunmu?tur. Bu de?er, sosyal bilimler ara?t?rmalar? için kabul edilebilir bir düzeyde iç tutarl?l??a i?aret etmektedir.

Ayr?ca, ölçe?in zamana kar?? kararl?l???n? ölçmek için üç hafta arayla test-tekrar test uygulamas? yap?lm??t?r. Bu çal??ma, ÜBFÖ-Ç A formu için gerçekle?tirilmi? olup, test-tekrar test korelasyon de?eri .74 (N = 356, p < .01) olarak saptanm??t?r. Bu yüksek korelasyon de?eri, ölçe?in ölçtü?ü yap?n?n zaman içinde istikrarl? oldu?unu ve sonuçlar?n tekrarlanabilirli?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Üst Bili?sel Fark?ndal?k Ölçe?i (ÜBFÖ-Ç) B Formu, psikometrik incelemeler sonucunda **Tek Boyut**lu bir yap? sergilemektedir. Ölçek, 18 maddeden olu?ur ve tüm maddeler tek bir genel üst bili?sel fark?ndal?k faktörüne yüklenmektedir. Bu, ölçe?in çocuklarda üst bili?in genel bir yap?s?n? bütüncül olarak ölçtü?ünü göstermektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: 1 Boyut ve 18 Madde. 5'li Likert derecelendirme sistemi kullan?lm??t?r.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çocuklar (?lkokul Ö?rencileri)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ya? Grubu: ?lkokul 3. s?n?f ile 5. s?n?f ö?rencileri.

Popülasyon Detaylar?: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?, 3. ve 5. s?n?flar aras?ndaki ö?renciler üzerinde yap?lm??t?r (N=303+).

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme (1= asla - 5= her zaman). Yüksek puanlar yüksek üst bili?sel fark?ndal??? i?aret eder.

Anahtar Kelimeler

Üst bili?sel stratejiler, Bili?sel beceriler, T Testi, Test-tekrar test güvenirli?i, Öz düzenleme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Sa?lanan kaynakta mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: semakarakelle@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Sorumlu yazar: Sema Karakelle.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2007 y?l?nda Karakelle ve Saraç taraf?ndan yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için sorumlu yazar Sema Karakelle ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir. Sorumlu yazar?n ileti?im adresi: semakarakelle@gmail.com.

Orijinal makale, Türk Psikoloji Yaz?lar? dergisinin 10. cildinde (Say? 20) yay?mlanm??t?r.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: ust-bilissel-farkindalik-olcegi-ubfo-c-b-formu-toad.pdf

Kaynaklar

Karakelle, S. ve Saraç, S. (2007). Çocuklar ?çin Üst Bili?sel Fark?ndal?k Ölçe?i (ÜBFÖ-Ç) A ve B formlar?: Geçerlik ve Güvenirlik Çal??mas?. *Türk Psikoloji Yaz?lar?*, *10*(20), 87-103.

Makalenin tam metnine eri?im için: turkpsikolojiyazilari.com

Üst Bili?sel Fark?ndal?k Ölçe?i (ÜBFÖ-Ç) B Formu Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Tek Boyut ve 18 Madde

11. Madde: Önemli bilgileri çok dikkatli dinlerim.

ARABPSYCHOLOGY.COM